

COMMISSIELEDEN
mr. T.H.J. Joustra
prof. dr. B.A. de Graaf
mr. G.J.H. Houtzagers

Aan de minister voor Rechtsbescherming
De heer drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

POSTADRES
Postbus 95404
2509 CK DEN HAAG

E-MAIL
secretariaat@commissieonderzoekinterlandelijkeadoptie.nl

Den Haag, 12 oktober 2020
Uw ref.
Onze ref. COIA20205027

Betreft: Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het verleden

Geachte minister,

Het lijkt me goed, gelet op de vragen die soms in de Tweede Kamer en in de media worden gesteld over de voortgang van de werkzaamheden van de commissie onderzoek interlandelijke adoptie in het verleden, kort een aantal zaken te melden met betrekking tot waar de commissie staat in het proces.

In de afgelopen periode heeft dat proces helaas vertraging opgelopen door de maatregelen in het kader van COVID-19. Daardoor waren veel archieven in Nederland een aantal maanden niet of lastig toegankelijk. Ook het kunnen verrichten van onderzoeken in het buitenland was niet mogelijk ten gevolge van reisbeperkingen. In 2019 en begin 2020 zijn de onderzoekers nog wel in Sri Lanka en Colombia geweest. Zoals we hebben afgesproken streeft de commissie er nu naar begin februari 2021 haar enige en definitieve rapport uit te brengen. De overwegingen om niet met een inhoudelijke tussenrapportage te komen zijn geweest dat het de commissie onzorgvuldig leek om met onvolledige bevindingen te komen die in een later stadium nog (aanzienlijk) zouden moeten worden bijgesteld ten gevolge van nieuwe informatie. Informatie uit dossiers en archieven. En informatie uit de gesprekken die de onderzoekers hebben gevoerd met relevante betrokken partijen, waaronder ook vele geadopteerden. De commissie wil conclusies immers niet alleen baseren op hoor, maar ook op wederhoor. Daarbij speelt een rol dat de planning van gesprekken met betrokkenen mede afhankelijk was van de agenda en beschikbaarheid van betrokkenen.

Naast conclusies zal het rapport ook aanbevelingen bevatten. Aanbevelingen die zowel betrekking hebben op de vraag in de opdracht, als ten aanzien van de vraag wat volgens de commissie zou moeten gebeuren om betrokkenen nu en in de toekomst verder te helpen. Dat hoeft wat de commissie betreft niet beperkt te zijn tot een relatie met misstanden.

Met name met het oog daarop heeft de commissie ook gevraagd aan het CBS om onder een representatieve groep van interlandelijk geadopteerden onderzoek te doen. De volledige uitkomsten van de enquête worden thans verwerkt en zullen tegelijk met de publicatie van het rapport ook door het CBS worden gepubliceerd.

Met betrekking tot de misstanden in het verleden en de reactie van de Nederlandse overheid daarop is ten aanzien van de landen Bangladesh, Brazilië, Colombia, Indonesië en Sri Lanka zeer grondig historisch onderzoek verricht in allerlei archieven van overheid en organisaties. Daarnaast heeft de commissie veel informatie aangereikt gekregen vanuit diverse betrokkenen. Daar waar het informatie betrof met betrekking tot andere landen dan de vijf genoemde is dat materiaal niet terzijde gelegd maar eveneens bestudeerd. In die zin heeft de commissie dus meer dan vijf landen in de beschouwing betrokken met dien verstande dat de commissie met betrekking tot die andere landen niet daarnaast nog actief op zoek is gegaan naar ander materiaal dan zij aantrof in de archieven of aangereikt heeft gekregen.

De commissie heeft ook materiaal bestudeerd dat betrekking heeft op de periode na 1998. Dit omdat het voor de commissie een belangrijke vraag was of en in hoeverre het beeld na 1998 anders zou zijn dan het was tot 1998.

Voor de goede orde merk ik op dat de commissie zich heeft gericht op het systeem. Dat is uiteraard lastig zonder individuele dossiers te beschouwen, maar daarover zal de commissie uitsluitend rapporteren in de zin van voorbeelden en casus. De commissie heeft ten behoeve van individuele geadopteerden geen (diepte)onderzoek gedaan, hoewel de commissie daartoe vrij regelmatig is benaderd.

Ten slotte wil ik voor alle duidelijkheid opmerken dat de commissie in haar opdracht geen aanleiding ziet om uitspraken te zullen doen in termen van schuld en aansprakelijkheid, al dan niet in strafrechtelijke zin.

Ik hoop met deze korte weergave voldoende helderheid te hebben gegeven over het gevolgde proces tot nu toe. Zoals gezegd streeft de commissie ernaar haar rapport begin februari 2021 te kunnen aanbieden.

Hoogachtend,

mr. T.H.J. Joustra
voorzitter